

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:
Szegedi-utca 1. szám.
—
Telefonszám 162.
—
Megjelenik
hétfő kivételével a kora
reggeli órákban.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben:
Félévre 10 korona.
Egy óra 1 korona 80 fill.
Vidéken:
Félévre 14 korona.
Egy óra 2 korona 40 fill.

Szerkesztésért felelős: ÖZV. Dr. KISS PÁLNÉ

Alapította: Dr. KISS PÁL

Kiadótulajdonosok: KOVÁCS ÉS HALÁSZ

A régi rezsim,

a bukott rendszer hátraszorított és áttört frontja mögött észrevehetően elhelyezett segédcapataival orvttámadásokat rendez a demokratikus éra egyes, magukat bátran exponáló képviselői ellen. A most kormányon levő pártok, mint ellenzék a legvehemensbb támadásokban részesítették és pedig a politikai és parlamenti harcok nyílt, becsületes eszközeivel a letűnt kormányzatnak azt a szellemét, mely megengedhetőnek tartotta a pártkasszahizláló nagy bankok, malmok, szeszgyárak és egyéb kartellek kizárólagos egyeduralmát a háborus közgazdaság terén.

Ezek a nagypénzü pártkasszahizlálók, mint egy jelre úgy sziszszentek fel, mikor az új kormány egyes tagjai minden magánérdeknek féltetelével, az ország rothadásnak indult közállapotainak gyors és gyökeres javítását tűzve ki célul — energikusan hozzáfogtak a folyton szaporodó és mindjobban kiállhatatlanná váló darázszfészkek kifűstöléséhez. — Ezeknek az ország nyakán élőkődő, a szó szoros értelmében vérszopó piócáknak megtékoztése egyértelmű lenne azoknak az eredendő hibáknak a megszüntetésével, melyekben az ország háborus közzelemezése, ipara, kereskedelme és a mostanában olyan gyakran hangoztatott valuta kérdése szenved.

Épen ezekre való tekintettel tartjuk mi a mai kormány legsürgősebb és legelemibb kötelességének, hogy ezek között a háborus uszítókat tápláló hadi hiénák között üssön szét és pedig üssön szét most, amikor a legszemtelenebbül üttették fel a fejüket. Ne hagyják abba minden primitív és nagyon átlátszó haditervük szerint megindult megfélemlítő kampányuk dacára sem, hanem folytassák Augias istállójának kiséprését azzal a minden egyéb érdektől független szándékkal, mellyel megkezdették.

Csak sajnálhatjuk, hogy ezt a munkát nem kezdték meg már jóval előbb, akkor, amikor még a negyedik háborus tél előreláthatóan bekövetkező nyomorúságait, kimondhatatlan szenvedéseit eleve meglehetően volna szűntetni. Mert ki nem tudja nálunk, hogy a front mögötti ország-

részek szenvedése a még mindig száz meg száz hibában szenvedő, rendszertelen és hiányos közellátás következménye? A sűrűn felhangzó panaszok végső eredményükben nem arra mutatnak-e rá, hogy egyes legprimitívebb élelmi vagy közszükségleti cikkek a nagy bankokkal élénk összeköttetést fenntartó központok utvesztőiben tűnnek el? Vagy nem látja-e mindenki az ország kiszagda közönsége szájából annyi-féle formában felhangzó, sok keserű panasznak okát a malmok,

szeszgyárak és cukorgyárak manipulációjában?

És ezek a lázasan dolgozó közgazdasági kis királyok, kiknek lelkiismeretét a verejtékező magyar millióknak annyi szenvedése terheli, még arra merészkesznek, hogy a milliók üdvéért eszményi lelkesedéssel fáradozó, kiváló férfiak ellen, nem nagyon rejtgetve felháborító szándékaikat hadjáratot indítanak.

Erős kézzel kell köztük szelűtni: ezt követeljük a szenvedő milliók nevében!

Fokozódó harci tevékenység a nyugati és orosz harctereken.

A jakobstadti zsákmány.

Budapest, szeptember 24.

Valamennyi harctéren változatlan a helyzet.

A vezérkar főnöke.

A német vezérkar jelentése.

(Nagyfőhadiszállás jelenti.)

Berlin, szeptember 24.

Nyugati hadszíntér:

Ruprech trónörökös hadserege:

Flandriában a tűzérési harc délután a tengerparton és Hont-holsti erdőtől Wethokig ismét nagy erőre emelkedett. A csata vonalon a harci tevékenység éjszaka és kora reggel fokozódott anélkül, hogy eddig új angol támadások következtek volna. Tűzérési védelmünk jó hatását meg lehetett állapítani, az általunk lött ütegek viselkedéséből és számos löszerraktár megsemmisítéséből Lensnél és St. Guentinnál, amelyek székesegyháza ellen a franciák újabb ágyuzással folytatták munkájukat, a tüztevékenység ismét feléledt.

A német trónörökös hadserege:

Az Aisne arcvonalnak és a Champagnenak több szakaszán a tűz ismételen nagy hevességűvé nőtt. Felderítő ütközetekben az ellenség veszteséget szenvedett. Verdun alatt is élénk ütközet tevékenység uralkodott.

Keleti hadszíntér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege:

A jakobstadti hídfőnél zsákmányolt és beszállított 55 ágyu között öt 26—28 centiméter kaliberű nehéz ágyu van. Magában a városban gazdag készletek jutottak kezünkre kenyér és liszt is. Baranovnytól északra és Lucktól nyugatra az orosz tűzérés élénk tevékenységet fejtett ki.

Mackensen vezértábornagy hadserege:

A Foksanitól északnyugatra emelkedő hegyekben és a Szerethnél igen élénk tüztevékenység és előtéri ütközetek. Galac pályaudvarát megfigyelt sikerrel löttük.

Macedón arcvonal:

Nem történt különösebb esemény.

(Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Ludendorff.

Új pártalakulás.

A Károlyi-párt nem vesz részt benne.

Makó, szeptember 18.

Teljesen beavatott helyről kapjuk azt az értesülést, hogy a kormány mögött álló nemzeti pártok fuziójának terve belátható időn belül a komoly megvalósulás állomásához érkezett.

Az új pártalakulás programmszerű feltételei egyébiránt adva vannak a következőkben:

1. A volt ellenzéki pártok választójogi felfogásának azonosságában s abban az elhatározásban, hogy azt mielőbb megvalósítsák.

2. A hadseregre vonatkozó s nagyon messzemenő nemzeti engedményekben, amelyek kiváltságos alkalmasak a különböző közjogi álláspontok áthidalására, s amelyek tekintetében Magyarország két pár ezcellence nemzeti politikusa, Andrássy Gyula és Apponyi Albert között teljes szolidaritás és összhang uralkodik.

3. A gazdasági kiegyezésnek provizorikus elintézésében, mint ez idő szerint legvalószínűbb megoldásban ami a függetlenségi realpolitika szempontjából is az egyetlen lehetséges kibontakozás.

4. A külpolitika alapelveinek érintetlen fenntartásában és a meg egyezéssel béke gondolatának elfogadásában és képviselésében. Végül

5. mindazon reformoknak törvényhozási előkészítésében, amelyek egyrészt a békés gazdálkodásra való átmenetnek, másrészt a demokratikus elvnek problémáiban foglaltatnak.

Az új pártalakulás Andrássy, Apponyi, Wekerle és Vázsonyi személye körül fog kifejezősége. Wekerle nemcsak mint a kormány elnöke visz vezérszerepet a fuzió fogantatásában, hanem mint várományos politikai leaderje a 67-es töredékeknek és munkapárti szeceszionistáknak (Náray, Serényiek, Zichy János stb.) A néppárt és a demokraták alkalmasint szintén esatlakozni fognak az új párthoz. A Károlyi-párt semmiesetre sem vesz részt semmiféle új alakulásban.

Hódmezővásárhely bizalma a Wekerle kormány iránt.

Örömmel fogadták Tisza bukását.

Egész nap tartó hosszas közgyűlése volt szombaton Hódmezővásárhely törvényhatósági bizottságának Justh János főispán elnöke mellett. A közgyűlésen a függetlenségi és 48-as párt mindvégig többségben volt és tel-

jes diadalt aratott. A Wekerle kormány iránt való bizalmat tartalmazó indítványt, melyet Kun Béla képviselő nyújtott be, a közgyűlés erős vita után elfogadta nagy többséggel a tanács javaslatával szemben, mely a kormánynak szintén bizalmat akart szavaztatni, de enyhébb hangnemben és nem mutatva rá a kormányváltással kapcsolatos körülményekre. Az indítványra névszerinti szavazás volt.

A délutáni gyűlésen folytatódott a politikai nézetnyilvánítás. Parázs vita folyt le azokkal a törvényhatósági átiratokkal kapcsolatban, melyek a bukott Tisza Istvánnak, kormányának és néppellenes választójogi politikájának bizalmat akartak itt is szavaztatni, egyben sajnálkozást fejezve ki Tisza távozása miatt.

A tanács egyszerű tudomásulvételt ajánlott, a közgyűlés azonban az említett felszólalások után Kun Béla következő határozati javaslatát fogadta el 55 szavazattal 27 ellenében:

„A törvényhatósági közgyűlés a gróf Tisza István volt miniszterelnök és kormánya iránt bizalmat nyilvánító és az ő választójogi programjukat helyeslő átiratok felett napirendre tér és nemhogy sajnálkozásának adna kifejezést gr. Tisza István és kormánya távozása miatt, ellenkezőleg a legnagyobb megnyugvással és örömmel fogadja a nép milliói joga iránt érző szívvel és mély belátással bíró királynak, IV. Károlynak azt a böles elhatározását, mellyel Tisza István grófot és kormányát az ország sorsának intézésétől eltávolította s oly kormányt nevezett ki, mely a népjogok és más demokratikus reformok gyors megvalósításával a háború által nyújtott világtörténelmi tanulságokat ősi magyar nemzetünk javára, boldogulására fogja hasznosítani és bevezetni ezt a nemzetet a boldogabb, szebb jövőendő birodalmába.“

A szavazás eredményét a függetlenségi párt hatalmas éljenzéssel fogadta, éltetve a királyt, Wekerlét, Batthyány Tivadart, Justh Gyulát, Károlyi Mihályt és Justh János főispánt.

Szépen butorozott utcai szobát kerések esetleg teljes ellátással cím a kiadóhivatalban.

— A régi menetrend az Acsev vasúti vonalain, melyet 10 nappal ezelőtt ideiglenesen megváltoztattak, ma újra életbe lépett. Már ma a régi menetrend szerint közlekedtek az összes vonatok és motorok.

A katolikusok békegyűlése.

Budapest, szeptember 24.

Vasárnap délután 6 órakor tartotta meg a magyar katolikus világ békegyűlését, melynek tulajdonképeni céljai a pápa békejegyzékével szemben való állásfoglalásuk nyomatékos kifejezése volt. A gyűlés lefolyásáról következő tudósításaink számolnak be:

Csernoch bibornok nyitja meg a nagygyűlést. Talán sohasem beszélt még unnyi hévvel, olyan emelkedettséggel, mint tegnap.

— Krisztus béke-evangéliumát szakadatlanul hirdette és hirdeti az egyház látható feje, a római pápa.

— A dicsőségesen uralkodó XV. Benedek pápa trónfoglalása óta nem szünt meg a békét hirdetni. Nem bocsátkozik a pápa részletekbe, mert, mint az egész kereszténység atyja, ragaszkodik mindenkor féltve őrzött semlegességéhez, csak irányelveket akar adni, békehajlandóságot teremteni és elindítani a népek képviselőit a tárgyalásra.

— A legbensőbb sugallatnak engedünk, mikor a mai napon összegyűltünk, hogy békekészségünknek és a szentatya iránt érzett hálánknak becsületes kifejezést adjunk. A jó Isten engedje, hogy e megnyilatkozásunk valamivel közelebb vigyen bennünket az óhajta várt békéhez.

Nagy figyelemmel hallgatták a gróf Mailáth beszédét. A mikor Ciesswein Sándor emelkedett szólásra, szóhoz sem jutott, úgy tapsoltak.

— Legyetek test érek! Az elcseszt hősöket, kik egymás ellen harcoltak, sokszor közös sírba teme-

Semleges zóna a rokkant hadifoglyok kicserélésére.

A stockholmi vöröskeresztes konferencia javaslatai.

A múlt héten tartották meg Stockholmban Németország, Ausztria-Magyarország és Oroszország Vöröskeresztes Egyesületeinek képviselői konferenciájukat, amelyen különösen a beteg hadifoglyokra és a rokkantak kicserélésének meggyorsítására vonatkozólag hoztak rendkívül értékes határozatokat. Amennyiben a hadviselő államok kormányai és a hadvezetőségek a konferencia javaslatait magukévé tennék, ez volna az első komoly lépés, amelyet a központi hatalmak és Oroszország kormányai a békés megegyezés felé tesznek és azt jelentené, hogy a front egy részén megszüntetik az ellenségeskedést és mindkét részről visszavonják a csapatokat.

— A hadviselő-felék Vörös kereszt egyesületeinek konferenciáját, amelyen a magyar Vörös keresztet Nemeskürty Kiss Pál, nyug. földmívelésügyi államtitkár képviselte, a legteljesebb eszben tartották meg Stockholmban.

A konferencia leginkább a hadifoglyokkal való bánásmód javaslatára, a beteg hadifoglyok fokozottabb gondozása és végül a rokkantak gyorsabb kicserélésének kérdésével foglalkozott. A hadifoglyokkal való emberes bánásmód és a beteg hadifoglyok gondozásának kérdésével már a régebbi Vörös-keresztes konferenciák is foglalkoztak: a kará-

lik, s volt eset rá, hogy mindkét részről végtisztességben részesültek. A halállal kimúlt német repülő sárjára angol aviatikusok a levegőből koszorút dobtak. Emberek, hát csak meghalva tudtok testvérek lenni?

Ezután Huszár Károly olvasta fel azokat a hódoló táviratokat, a melyeket a gyűlés a pápához és a királyhoz intéz.

A pápának ezt táviratozzák:

Szentségednek egyik dicső emlékeztető elődje, IX. Leó, ide hozzánk, Magyarországra, Pozsonyba jött, hogy az országnak a békét meg hozza. Bár az Isten megacná Szentségednek, hogy fáradozása az egész világnak békéjét mozdítsa elő.

A mindenható Isten koronázza meg Szentséged lépését, hogy a nemzetek mielőbb a megnyugtató és tartós béke áldásainak örvendhessenek.

A királynak küldött táviratba ezt írták:

Hálás és hű alattvalói érülettel köszönjük Felségednek, hogy országainak a béke áldásait visszaadni, törehszük és kérjük a Mindenhatót, hogy Felségednek a Szentatya vezető gondolatával is egyező fenkölt békétörekvése országai és az emberiség javára sikerre vezessen.

A gyűlés utolsó szónoka: Zboray Miklós képviselő azt hangsúlyozta, hogy a békegyűlés nem azt jelenti, hogy fiaink nem tudják a hazát megvédeni, hanem csak békehajlandóságunk megnyilatkozása.

csontját Stokholmban tartott konferencia ki is mondotta, hogy a beteges hadifoglyokat ki kell válogatni a szibériai fogolytáborokból és délibb, egészségesebb vidéken kell elhelyezni őket. A múlt konferencián hozott határozatokat azóta nagyrészt végrehajtották, amelyet a jelenlegi konferencia résztvevői örömmel vettek tudomásul.

— A legfontosabb kérdés a rokkantak kicserélésének gyorsabbá tétele volt, amelyet sikerült is szerencsésen megoldani. E öször úgy tervezték, hogy a tengeren szerveznek sürűbb hajójáratokat a rokkantak hazaszállítása céljából. Ez a terv azonban a hajóstársaságok ellenállásán megbukott, ugyanis egyik társaság sem merte magára vállalni a kockázatot, amely a tengeralattjáró veszedelem és az elszabadult aknáknál fenyegeti a hajókat.

— Így hát nem volt más hátra: a központi hatalmak és az orosz birodalmi Vörös-kereszt egyesületeinek képviselői megállapodtak abban, hogy a rokkantak kicserélésének gyorsabbá tétele céljából határozatot terjesztsenek a kormányaik és hadvezetőségek elé, amennyiben javasolják, hogy a hadviselő államok az orosz front egy részét nyilvánítsák semlegesnek és vonják vissza onnan a csapatokat. Hogy hol legyen ez a semleges zóna, arra vonatkozólag még nem fejeződtek be a tárgyalások, mert ez nagyrészt a hadvezetőségek akaratától függ. Az oroszok a mozsarairól híres Pinksz város környékét ajánlották erre a célra.

— A megállapodás szerint a vöröskeresztes szolgálatokat a semleges zónán belül a neutrális álla-

mok teljesíteniék, svéd felügyelet mellett a semleges zónában történő rokkantak kicserélése és vasutakon és kocsikon való továbbszállítása.

— Ezeknek a javaslatoknak a jelentőségét nem kell bővebben fejtegetnem. A véres gyilkos viharban a Vörös-kereszt intézménye, mint valamely hatalmas, drága Szivdobog fáradhatatlanul, a keresztrefeszített, elátkozott emberiség testében.

Makó város és a sertéshizlalási rendelet.

A nem termelők érdekeinek védelme.

Makó, szeptember 24.

Közlöttük és ismertettük a kormány legújabb rendeletét az ország zsirellatásairól, illetőleg a sertéshizlalásról. Ennek a rendeletnek, mint köz tudomásu van egy passzusa mely közelről érinti a lakosság nem termelő részét amennyiben azoknak a nem termelő családoknak, melyek 5 tagból állanak egy, 5 tagnál nagyobb családok részére 2 drb sertés hizlalásának szükséges tengeri és egyéb élelem bevásárlását engedélyezi.

Makó városa ezeknek a nem termelő családoknak kell védelmére abban az alapon és hozzáértéssel megindokolt felterjesztésben, melyel az alispánhoz fordul kérve arra, hogy a rendelet megfelelő módosításának kérelmezése tárgyában tegye meg a lehető lépéseket. A felterjesztést a következőkben ismer-tetjük:

A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur által a tengeri terméskből felhasználható mennyiség meghatározása tárgyában 133.200—917. sz. a. kiadott rendelet V. fejezetének 3. pontja szerint a nem termelő állattartó a családtagok létszámához képest és pedig 5 családtag után 1 drb 5 családtagon felül 2 darab sertésre vásárolhat tengerit, vagyis az egyes nem termelő családok 1, illetőleg 2 drb sertésnél többet saját házi szükségletükre nem hizlalhatnak, mert a több sertés hizlalásához szükséges tengeri vételekhez joguk nincs s azt be nem szerezhetik.

A rendeletnek ez az intézkedése a nem termelő lakosság érdekét súlyosan sérti s mondhatni, hogy azok t. t. a nem termelő létfenntartását alapjában veszélyeztetni, épen ezért az általános közérdek és a közellátás szempontjából elengedhetlenül szükségesnek tartjuk, hogy ezen intézkedés a legsürgősebben s oly időre módosíttassék, hogy abból s nem termelő lakosságra sérelem ne háruljon.

E hiányok és sérelmek eloszlatása végett pótlólag meg kellene állapítani és el kellene rendelni, hogy hány sertést hizlalhat a nem termelő lakosság nehezebb testi munkát végző és hányat a könnyebb testi munkát végző állattartó, mert kétségtelen és bizonyításra nem szorul, hogy a nehezebb munkát végzőknek több és erősebb táplálékra van szüksége, mint annak, aki könnyebb munkát végez. Különbö az élelmezési rendeletek e tekintetben mindig különbséget tesznek,

érthetően tehát, hogy éppen a legfontosabb élelmi cikk beszerzésénél mellőzöttek a szükséglet osztályozása.

A hizlalható sertések számának megállapításánál a családok napjainak életkorát feltétlenül figyelembe kell venni s ahhoz mérten kell a hizlalható sertések számait megszabni, mert például egy olyan 5 vagy 5-nél több tagú családnak amely nem tagjai mind felnőttek (18—25 évesek) okvetlenül több zsirra, husra van szüksége, mint az olyan családnak, amelynek tagjai a családfőn kívül mind kicsinyek, mondjuk 3—4—5—10 évesek, tehát nem munkaképesek és munkát nem végeznek. E megállapításnak szüksége annyira készen fekvő, annyira indokok, hogy azt bővebben indokolni nem kell.

Hasonlóképp meg kell állapítani ha a mestani osztályozás egyáltalán fennmarad, hogy az önnél több tíz tizenöt tagú allattartó család két sertésnél hány darabbal hizlalhatnak többet, a szerint, hogy a család a könnyebb, vagy nehezebb munkát végzők között tartozik-e hogy a családtagok milyen korúak.

Legkihívóbb a rendelet az a hiányossága, hogy a rendelet szerint a hizlalható sertések számának meghatározásával sertés és sertés közt életkor, nagyság, vagy várható hizlalási eredmény szerint különbség nincs. E megkülönböztetések nélkül az egyes családtagoknál a sertés hizlalásban oly nagy egyenlőségek az igazságtalanságok állanak elő, hogy a rendelet ilyként való végrehajtása megdönti e közellátás azon alapvető szabályát, hogy e nehéz napokban kiki csak annyi élelmet kapjon, amennyire tényleg szüksége van.

Ugyanis van igen sok olyan öttagú család aki csak egy sertést hizlal, de azaz egy sertés, amit hizlalásra beállított, a hizlalás kezdetén már 2 éves elhunyt, súlyra 120—150 kgr. nyomott a kihízás esetén 2—3 métermáza súlyu lesz. Viszont van olyan öttagú család amely már 3 sertést állított be hizlalásra de ezek a sertések 6 hónaposak s az összes súlyuk most nem tesz többet ki 150 kgr.-nál kihízás esetén pedig 250—300 kilónál.

NAPI HIREK

— **Uj államtitkárok.** A hivatalos lap mai száma két államtitkári ki nevezést közöl: dr. Hantos Elemér képviselő, egyetemi magántanárt, kereskedelemügyi államtitkárrá nevezte ki a király, Kun Béla igazságügyminisztériumi miniszteri tanácsosnak pedig az államtitkári címet adományozta. A kereskedelmi miniszterium harmadik államtitkárának Papp Mihály miniszteri tanácsost neveztek ki.

— **Vöröshagyma rekvirálás.** A vöröshagyma bejelentésének határideje e hó 23-án lejárt s a termelők és kereskedők mindössze 350 vaggon készletet jelentettek be. Oly csekély mennyiség ez, amely feltétlenül maga után vonja a kényszerrekvirálást, amit 20 százalékos álszállítással tesznek. Ennek elhárítása végett a polgármesteri hivatal még szeptember 30-ig elfogadja a vöröshagyma bejelentéseket. Saját és város érdekében cselekszik mindenki, aki addig még be nem jelentett vöröshagyma készletét bejelenti.

— **A várt hadikárpótlásra felvett előlegről** rendeletet közöl a hivatalos lap mai száma, mely szerint, ha valaki a várt és igényelhető hadikárpótlásra másnak szerződéssel előlegnyújtás vagy egyéb ellenérték fejében jogot enged és az ellenérték a felvételének idejétől járó 8 százalékos kamataival együtt csekélyebb a kapott kárpótló segély összegénél, az ilyen szerződés hatálytalan a segélynek arra az összegére nézve, amely a tényleg kapott ellenértéket és ennek 3 százaléka alapulvételével számított kamatát meghaladja.

— **A malmok szigorubb ellenőrzése.** A Közélelmezési Hivatal az utóbbi időben gyakran tartott malmvizsgálatain kitűnt, hogy a malmok közül nagyon sokan nem tartják be a rendeleteket, amit mi makóiak issűrűn tapasztalhatunk. Ezért a Közélelmezési Hivatal vezető miniszter körrendelet intézett a törvényhatóságok első tisztviselőjéhez, amelyben szigoruan meghagyja, hogy zentul különösen a vízimalmok működését kísérik állandó figyelemmel. E mellett a Közélelmezési Hivatal is sürűn fog ellenőrző szemléket tartani és ha kitűnik, hogy az esetleg tapasztalt szabálytalanságoknak a törvényhatóság hiányos ellenőrzése az oka, úgy az erre hivatott közeget is felelősségre fogják vonni.

— **A nőknek is lesz választójoga.** Budapestről jelentik: A választójogi tervezet ezen a héten hozza nyilvánosságra a kormány. A tervezet szerint a diplomával bíró vagy a négy polgárit végzett önálló keresetű nők szintén választók lesznek.

— **Nyugdíjas tanítók és tanító-özvegyek háborus segélye.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki, az Országos Tanítói Nyugdíj- és Gyámintézet alapjából ellátást élvező nyugdíjas tanítóknak, (tanítónőknek, óvónőknek), valamint az elhalt tanítók özvegyeinek és szülőtlen árváinak háborus segélyben való részesítése tárgyában. A 800 koronás nyugdíj élvezők 200 koronát, a 4200 koronánál nagyobb nyugdíj élvező pedig 800 koronát kapnak. E legkisebb és legnagyobb nyugdíj között arányosan változik természetesen a segély összege is. A szülőtlen árak egyenkint 120 koronára tarthatnak igényt, míg a kegydíjat élvező özvegyek segélye 80 és 160 korona között mozog. A rendelet részletes utasítást tartalmaz a tanítóügyelőségek és adóhivatalok, valamint a törvényhatóságok számára.

— **Anyakönyvi hírek.** Házasságot kötöttek: Borka Sándor Debreczeni Máriával, Váradi István Kis Máriával, Zabavnyik József Imri Eszterrel. — Elhaltak: Bartha Etel 5 éves, Fűredi Manó 5 éves, özve. Török Andrásné Szűcs Julianna 64 éves, Kelemen Etel 6 éves, Igaz Antalné Tóth Julianna 60 éves, Kardos István 78 éves korában.

— **A gyakori malomtüzek ellen.** Az Országos Közélelmezési Hivatal alnöke, Nagy Ferenc rendeletet intézett valamennyi vármegye alispánjához és a városok polgármestereihez, felhívja figyelmüket a gyakori malomtüzekre. Szükségesnek tartja, hogy minden malomban haladéktalanul tartsanak tűzbiztonsági vizsgálatot és a fölmerülő hiányokat azonnal pótolják. Különösen ki kell tetszeni a vizsgálatot arra, hogy a malom vagy raktárépület biztosítva van-e. A kereskedelmi őrlést végző malmokban meg kell szervezni a tűz-őrséget és gondoskodni kell a cél-

szerű vizsgálatokról is. Amelyik malomban a megengedettnél nagyobb mennyiségű gabona van fölhalmozva, ott kérni kell a Haditermény Részevénrtársaságtól a fölösleges készletek elszállítását. A rendelet szükség esetén a tűzveszélyes malmok bezárását is kimondja.

— **Alapítvány özvegyek és árvák segélyezésére.** A honvédelmi miniszter körrendeletet intézett a Wolfner Gyula és társa cég által a háboruban elesett vagy elhalt hivatásos tisztjei és tisztviselői hátramaradt özvegyei és árvái segélyezésére létesített alapítvány pályázati hirdetményére vonatkozólag. A pályázati hirdetmény szerint a segélyek, amelyeket a honvédelmi miniszter adományoz, egyszeri pénzsegély és nem életjáradék és azok összege 600 koronától 1200 koronáig terjed. A folyamodványok, amelyek mellékleteikkel együtt szabályszerűen beleygzendők legkésőbb folyó évi november hó 15-ig nyújtandók be annál a pöttestparancsnokságnál, ahol a férj (anya) legutóbb szolgált. A pályázati kérvények mellékleteit illetőleg a hatóságok felvilágosításokkal szolgálnak.

SZINHÁZ

A császárné

című operettben bucsuzott ebben a színi szezonban Révész Ilonka a közönségtől. Bucsú fellépténél hozzá vagyunk szokva a meleg és zajos ünnepléshez, de ma ennél többről is számolhatunk be. A címszerepet, mely sokoldalú és teljes művészetet kíván, a legfényesebben, a legilluzióbbkeltőbben alakította. Kiváló talentumu művész s aki még a viszont látás reményében is nehezen fog a makói színházjáró közönség egy hosszú télen át nélkülözni. A darab minden szerepe különben jó kezekben volt, a siker teljes volt.

Színházi műsor:

Kedd Csárdáskirályné.
Szerda Lavotta szerelme.
Csütörtök Lavotta szerelme.

REGÉNY

Egy világváros rejtelmzei

De kétségkívül meg fognak bocsátani Mártának is, aki imé vagyoniilag szintén igen tisztességes állást foglalhat el a világban.

Budapestre érkezvén, a kettős család a Hungária-fogadóban bérelt ki két lakosztályt, melyek összesen tizenkét szobából állottak.

A szálloda személyzete valami külföldi fejedelmet sejtett Stewardban, mert csak fejedelmi személyek szoktak tizenkét osztályból álló szállást fogadni.

Steward az ablakon kitekintvén, meglepetve kiáltott föl. A hatalmas Duna folyó — szemközt a királyi várak, lejjebb a Gellért-hegy ormán a fellegvár, a háttérben a budai hegyek látkepe — mindez gyönyörű panorámává egyesült.

— Nagyszerű! kiáltá. Jer ide, leányom az ablakhoz és ámulj! Ilyen festői fekvést ritka nagy városnál lehet látni.

Helén szinte el volt ragadtatva és örvendő borult Misi nyakába, mondván:

— Milyen szép a te hazád!

— Már itt örömmel telpszünk

le! mondá Steward. Hogy hívják ezt a folyót?

— Duna!

— Duna, Duna! mondogatta magában Steward.

Hát az odaát kinek a kastélya? azt én rögtön megveszem, mert sejttem, hogy onnét felséges kilátás nyílik mindenfelé.

— Jaj, kedves apám uram, nem lehet ám azt megvásárolni!

— Hogyne lehetne — tán csak van még annyi pénzem!

— Nem eladó az atyus — mert az a magyar királyi várak! Ott évszázadok óta a magyarok királya trónol!

— Ah, igaz! Mi most Európában vagyunk! mondá Steward. Itt már császárokról és királyokról is hall az ember. Itt a legszebb pontokat a királyok tartják megszállva. No de se baj, majd csak akad még a mi számunkra is valami szép hely a fővárosban.

— De már most megyek felkeresni szüleimet! mondá Misi.

— Ohó, megállj csak! kiáltott fel Steward. Elmegyünk mindannyian egyszerre!

— Jaj, én nem mehetek! kiáltott fel Márta félve.

— Dehogy nem mehet! veté ellen Steward. Miért ne mehetne? Hiszen a szülei házba megyünk!

— Oh istenem a föld alá sülyednék szégyenletemben és bánatomban, ha atyám netalán tán ajtót mutatna!

— Bizza csak rám a papát — majd elbárok én vele! mondá erre Steward tréfásan.

(Folyt. köv.)

Makó város tanácsától.

11701/1917.

Pályázati hirdetmény

Justh Gyula iskolai alapítvány kamatainak elnyerésére.

Justh Gyula ur öméltsága által tett tízezer koronás iskolai alapítványi hely megüresedvén, felhivatnak mindazon makói illetőségű tanulók, kik ezen iskolai alapítvány kamatait elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket annak igazolásával, hogy felsőkereskedelmi iskola növendéke s ott jó előmenetelt tanusít, **folyó évi szeptember hó 30-ik napjának délelőtti 12 órájáig** Makó város tanácsához címezve a közgazgatási iktatói hivatalba adják be.

Az alapítványi helyre pályázhatnak olyan tanulók is, akik a felsőkereskedelmi iskolába csak beiratkozni kívánnak, mely esetben az iskolai előkészítő iskolából jó előmenetelt tanusító bizonyítvány a kérvényhez csatolandó, az ilyen pályázók részére az alapítványi kamatok feltételeesen adományozhatók.

Pályázók igazolni tartoznak azt is, hogy tanulmányaik folytatása végett az alapítvány kamataira reá vannak utalva.

Kelt Makó város tanácsának 1917. évi szeptember hó 22-ik napján tartott üléséből.

Dr. Petrovics György,
h. polgármester.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem az igen tisztelt uri közönséget, hogy

cipész-üzletemet

Szegedi-utca 2. szám alól Dessewffy-tér 10. szám alá (színházzal szemben) áthelyeztem. Készítek mindennemű munkákat, úgymint: orthopéd és francia lukszus magasszárú cipőket, a legfinomabb kivitelben. Mindennemű megrendeléseket gyorsan és pontosan készítek saját kezűleg.

Tisztelettel

Gránási Lajos,

uri és női orthopéd cipész.

Cselédnek

13—15 éves leány felvétetik Szent János-tér 34. szám alatt.

Teljesen új, 1-7 lóerős

Villany-motor eladó

a Makói Független Ujság nyomdájában. Használatban megtekinthető.

Hagyma

alá kiadó a királyhegyesi ut mentén 2 és félköblös föld.

Értekezhetni Eötvös-utca 39. szám alatt.

5 katasztrális hold

kitűnő minőségű

föld, hagyma alá, feles művelésre és 5 katasztrális hold kukorica alá szintén feles művelésre kiadó. Értekezhetni a Makói Független Ujság kiadóhivatalában.

Modern hygienikus szépségápolás (kozmetika)

Müller Adolfné Makó, Ráday-utca 49

Szeplős, májfoltos, mitesseres, pattanásos arcról minden hibát eltávolítok, ráncos, öregedő, petyhüdt arcot simává, tündévé tesz.

Vibrációs svéd arcmasszázs.

Archámlasztást a legideálisabb és legtökéletesebb alapon végzek Dr. Kalmayer berlini professor módszere után. A legkitűnőbb arcápoló krémek, puderek stb. kaphatók. Arcápolás és zománcozás jutányos bérletben.

Díszret kezelést házilag végzek.

Fogadók délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Müller Adolfné

okl. kozmetikus.

Lapkihordók

felvétetnek a Makói Független Ujság kiadóhivatalában.

Disztemetkezési vállalat

KISS KÁROLY MAKÓ

Temetések rendezését a legegyszerűbbtől a legpompásabb kivitelig pontosan és jutányos áron végzem. Ravatalozások figyelmes elrendezése. Érc- és fakoporsók, művirágkoszorúk raktára.

Gyász esetekben tessék teljes bizalommal hozzám fordulni.

Pontos kiszolgálás!

CSANÁDMEGYE

címmel jelenik meg október hó elsejétől kezdve a

Makói Független Ujság.

Az a szeretet és ragaszkodás, amellyel úgy Makó városának, mint Csanádvármegyének polgársága a *Makói Független Ujságot* elhalmozta, hisszük, hogy csak fokozódni fog akkor, amikor lapunkat a modern kor minden követelményének megfelelőleg akarjuk olvasó közönségünk ezreinek szolgálatába állítani.

Csanádmegye

programja, politikai iránya marad az, ami volt. Kérlelhetetlen, de igazságos harcosa a független-

ségi eszméknek és megalkuvás nélküli hirdetője a demokratikus reformoknak.

Csanádmegye

egyetlen hivatalos lapja a megye függetlenségi és 48-as pártjának és ez hisszük elég biztosíték arra, hogy

Csanádmegye

odaadó és lelkes küzdőhíve lesz annak a függetlenségi politikának, amely

jogot, kenyeret és békét

követel minden polgára számára ennek a megyének és ennek a hazának.

Hírszolgáltatásunk a lehető legfrissebb és lapunk a világ minden részében történő eseményeknek hű ismertetője lesz. Budapesti tudósítónk késő éjjeli jelentései fognak erről gondoskodni és *Csanádmegye* új felelős szerkesztője

BERKES FERENC,

akinek újságíró képességei, a demokratikus eszmékért való rajongása, minden szépért és igazságos ügyért való fanatikus lelkesedése biztosítják

Csanádmegye

elvhűségét, komolyságát, függetlenségét és becsületet irányát.

Egyes szám ára 6 fillér. Kapható az összes lapkihordóknál.